

ФРАНСОАЗ БУРДЕН

ОБЕЩАНИЕТО НА ОКЕАНА

La promesse de l'océan

© Françoise Bourdin, 2014

© Belfond, un département de Place des Editeurs, 2014

© Весела Шумакова – превод от френски език

© Анелия Калева – худ. оформление на корицата

© Издателство ЕРА, София, 2015

ISBN 978-954-389-355-3

**Книгите на *ЕРА* търсете на
www.erabooks.net**

Франсоаз Бурден

Обещанието на океана

ЕРА

На Низу

С най-дълбоката ми и искрена обич

1.

Мае стисна ръката на зъболекаря, без да изрече и дума, защото не усещаше вече езика си и устните си. Поне се беше отървала от острата болка, която я беше държала будна през нощта. Качи се в старото си комби, паркирано близо до кабинета, и потегли много бързо. В кабината се усещаше лека миризма на риба, с която беше свикнала. Тя се просмукваше в семейните коли и първият път, когато се нацупи като дете, родителите ѝ прихнаха да се смеят, обяснявайки ѝ, че риболовът ги издържа.

Тя напусна площад „Мартре“, излезе от Ламбал и пое към Вал-Андре. Сезонът за ваденето на миди „Сен Жак“, който траеше от октомври до април, щеше да започне. Този период съвпаднаше със заминаването на последните туристи и скоро морският бряг щеше да принадлежи отново на бретонците. Целия предишен ден Мае беше прекарала с моряците от малката си флота в изготвяне на програмата на корабите. Тя притежаваше свидетелства за собственик и за капитан на риболовен кораб, но най-често оставаше на сушата, за да се занимава с управлението на предприятието. Предаването на властта между нея и баща ѝ мина без конфликти. Приеха я добре, защото беше показвала възможностите си в морето години наред и също така защото беше дъщерята на Ерван Ландриьо. Когато той получи инсулт, за моряците се оказа нещо напълно нормално Мае да поеме задълженията му. Никой не я нарече *момиченце*, защото в тези среди проявяваха повече солидарност, отколкото мачизъм. Все пак тя не беше наивна и знаеше добре, че онези, които наемаше, нямат средства, за да си позволят кораб, и всички разчитат на заплатата си в края на месеца. Мае притежаваше кора-

бите, поддържаше ги, плащаше застраховките, занимаваше се с цялата административна страна на нещата и прилагаше стриктно действащите разпоредби. Така моряците се чувстваха сигурни и плаваха, без да мислят за нищо. Разбира се, Ерван си беше изградил солидна репутация и дъщеря му се възползваше от нея. Той беше съумял в подходящ момент да разнообрази дейността си, като не се беше задоволил само с крайбрежното вадене на стриди, а беше инвестирал в два кораба за далечно плаване. Когато отминеше сезонът на мидите в залива, идваше времето на морския език, калкана, лаврака, морския дявол или барбуна, за които се ходеше в открито море.

Преди баща ѝ да бъде принуден да бездейства, Мае изкарваше цели сезони на корабите на фирмата „Ландриьо“. Тя умееше да поправя мрежа или трал, да държи руля срещу вятъра, да пресмята улова само като го види да се гърчи на палубата. От този период ѝ беше останал малко мъжкаранският вид, но сега, когато не придружаваше вече моряците, се опитваше да полага грижи за външността си. Беше оставила тъмнокестенявата си коса да порасне, а с бретона и изтъненото каре изглеждаше по-женствена. Към дънките, без които все пак не можеше, започна да носи бели шемизети и безупречно скроени сака. През зимата ботите ѝ вече имаха токчета, а дискретен грим подчертаваше големите ѝ синьо-зелени очи, чийто цвят беше точно като на Ламанша, когато времето е хубаво. Все пак тя може и да беше спряла да псува и да пие бира от бутилката, но проявяваше упоритостта и избухливостта си.

Преди селото Сент Албан зави надясно към Ерки. Беше горда, че живее в това пристанище за разтоварване, което можеше да предлага на търг ежегодно повече от десет хиляди тона риба и миди. Или по-точно, както беше новото му название „Борса за риба“. От няколко години всичко много се беше променило! Квотите, графициите, сдруженията... Точно преди да получи инсулт, на Ерван вече не му беше лес-

но да се оправя и непрекъснато ругаеше. Днес той вече нищо не разбираше и не се месеше на Мае. Беше станал спривав, защото говореше и се движеше трудно. „Настани ме в някой дом!“ – казваше на дъщеря си, без изобщо да го мисли. За какъв дом говореше? Старчески? Почивен? За оглупели старци? Той не беше такъв. В замяна на това ставаше все по-заядлив и агресивен. Мае търпеше съжителството. Беше ѝ омръзнало, но се справяше.

Покрай мърморещия си баща и риболовното предприятие нямаше време за личен живот. Това я удовлетворяваше, защото не беше се възстановила от загубата на годеника си. Драма, за която не искаше да мисли, но която понякога я навествяваше в кошмарите.

Тя си представяше тъмнината над бурното море, студа, който сигурно е пронизал Ивон, когато е паднал във водата, ужаса му, виковете му, отнесени от вятъра. Паниката на останалите на борда моряци. Хвърлените набързо спасителни пояси, запалените прожектори. Какво е могъл да долови Ивон в този хаос? Сигурно се е борил като луд с вълните. И после е настъпила бавната смърт от удавяне, а тялото му е потънало. Тя виждаше отново завръщането на кораба, пристигането му в пристанището. Предупредена по радиостанцията на разсъмване, тя чакаше на кея, тракаше със зъби в дъждобрана си и ридаше. Леденостудените вихрушки караха корабите на рейд да танцуват. Баща ѝ най-после се приближи, хвърли швартовите въжета. Той погледна Мае с измъчено от чувството на вина и скръбта лице. Зад него двамата му матроси мълчаливо се суетяха прегърбени. От портовия надзор беше дошъл отговорник, следван от двама жандармеристи. Ерван разказа за произшествието, предизвикано от рязкото завъртане на руля, което е направил, опитвайки се да избегне една вълна. Може би заради прекалено бързата маневра не е имал време да предотврати случилото се. Както повечето моряци, занимаващи се с риболов, Ивон никога не се завързваше, дори и при лошо

време. Тъй като тялото не беше открито, беше обявен за изчезнал. Морето се беше затворило над него, така и не го намериха. Църковната служба протече без ковчег, с традиционен бретонски оркестър, който свиреше пред вратата на църквата. На Мае ѝ се стори, че ще умре от отчаяние. До момента, когато тази жена я заговори и унищожи с няколко думи най-хубавите ѝ спомени...

Тя спря рязко пред къщата от розов пясъчник. Изградена до спускащата се отвесно към морето скала, тясната постройка беше типична за брега с наклонения си покрив и с капандурите си. За Ерван тя представляваше началото на успеха му – когато беше напуснал рибарската си къщичка. Впоследствие имаше възможност да смени жилището си още веднъж, но не пожела. Тук се намираха спомените от жена му и от едно щастливо време. Отпечатъкът на Аник беше останал по фаянсовите чинии от Кемпер, на които бяха представени бретонски легенди, по няколко книги, подредени на една етажерка, по комплекта медни тенджери, закачени на стената в кухнята и които Мае не лъскаше никога, или пък по ръчно бродираната покривка за легло, която все така покриваше леглото на Ерван. Той упорито се беше вкопчил в тези предмети, за да си я спомня. Несъмнено губеше малко здрав разум, макар че не искаше да го приеме.

Мае не влезе през главния вход, а мина отстрани през малката градина. Офисът на предприятието разполагаше с отделен вход. По времето на баща ѝ помещението приличаше на просторен склад и Мае го преобрази, когато пое фирмата. По време на дългия престой на баща ѝ в болницата след инсулта лекарите бяха песимисти. Според тях Ерван не се възстановявал добре и вече никога нямало да бъде така подвижен като преди. Мае не се поколеба да заеме мястото му, понеже риболовният им бизнес зависеше от това. Когато се върна въкъщи, баща ѝ даде съгласието си и от тогава я оставяше на спокойствие, като не идваше често в офиса си, който впрочем вече не можеше да познае.

Тя се настани зад голямата маса от тъмно дърво и направи справка по радиостанцията за метеорологичните условия. Зъбът вече не я болеше, но въздействието на упойката преминаваше и бузата ѝ я пощипваше. Тя си помисли, че зъболекарят си е свършил добре работата, затова щеше да използва следващия си час, вместо страхливо да го отложи. Като повечето хора тя ужасно се страхуваше от зъболекарите.

– Върнала си се – констатира Ерван.

Беше приключил ежедневната си разходка и сега стоеше на прага, подпрян на бастуна, с моряшка фуражка, нахлупена до очите. С вечната си полушубка приличаше на уморен стар матрос. Но той не си играеше на бретонец, нито на моряк. Беше шесто поколение рибар и можеше да се гордее, че е първият, спасил се от бедността.

– Вписвам програмата за следващите дни – съобщи тя усмихната.

Винаги се опитваше да бъде мила, макар че се дразнеше, когато трябваше да повтаря многократно едно и също нещо.

– Махнала си снимките ми?

Той разглеждаше с недоволен вид стената зад нея.

– Бяха пожълтели, татко. Но съм ги запазила. Там са, ако ги искаш.

– Все пак това бяха моите кораби... – промърмори той.

– Корпусите им са проядени отдавна от дървояди и ние имаме други, които трябва да ценим. Дала съм снимките на „Жабадао“, „Кориган“ и „Гам Бара“ да им сложат рамки, ще ги взема следващата седмица. Ще видиш, ще бъде великолепно!

Тя беше направила снимка на екипажите си – капитани, помощници и моряци, позиращи на пристанището на Ерки. Тази снимка вече се намираще на видно място в ъгъла на дългата маса. Рафтовете бяха отрупани с кожени папки, грижливо надписани с имената на моряците и корабите от нейната флота. Стационарният ѝ компютър пред нея беше включен непрекъснато. Тя не отричаше миналото, но беше

възприела по-модерни методи за управление на предприятието. Ерван я гледаше как действа едновременно с гордост и с раздразнение. Беше горд, че тя съумя да поеме щафетата, но беше обезпокоен, че се справя по-добре от него. Когато тя придоби „Жабадао“ преди година, той си каза, че рискува прекалено много. Искаше му се да ѝ обясни, че се надценява, обаче изключителният риболовен сезон го принуди да замълчи. А корабът за далечно плаване, макар и втора ръка, беше красив, здрав и в много добро състояние. Мае го беше поверила на Жан-Мари, най-добрия им капитан, и баща ѝ нямаше за какво да възрази.

– Гладен съм – заяви той. – Скоро ли ще ядем?

Макар да смяташе за относително нормално да вижда дъщеря си като шеф на предприятие, той все пак смяташе, че е длъжна да поддържа и домакинството. Тя се беше заела със задълженията след смъртта на Аник и той не виждаше никаква причина това да се промени.

– Почакай още половин час – отвърна тя. – Не съм свършила.

Той промърмори недоволно и излезе с вдървената си походка. Все още имаше проблеми с координацията, чупеше често предмети и се блъскаше в мебелите. Мае въздъхна, загледана във вратата. На трийсет години не би трябвало да живее с баща си, но не можеше да се реши да го изостави. Щеше да ѝ бъде много приятно да си има апартамент или, по-добре, малка рибарска къща само за нея и да може да я подреди по свой вкус. Да живее там самостоятелно, да кани приятели, да търси сродната си душа. А беше принудена да живее тук, където беше родена, пораснала и където беше изгубила майка си точно когато беше отпразнувала тринайсетия си рожден ден. Разбира се, Ерван ѝ казваше да прави каквото ѝ се иска. „Ако имаш желание да поканиш приятели, не се притеснявай, ще гледам да бъда невидим.“ Той? Изобщо не беше способен на това! А и тя не можеше да си представи как го заточва в стаята му, защото той си беше у

дома. Затова организираше за приятелите си вечери в ресторантите или в специализираните за палачинки сладкарници на пристанищната улица.

Тя вкара последните данни в компютъра и се протегна с дълга въздишка. За разлика от майка си не беше добра готвачка, така че често се задоволяваше да размразява риба на тигана или във фурната. Поне умееше да замеси питка и да добави към нея всичко, което ѝ попаднеше под ръка. Ерван недоволстваше, със съжаление си спомняше за ястията на Аник, но се хранеше с апетит.

Тя затвори файла и стана. Следобед трябваше да се разходи на платноходката на приятелката си Армел. Само няколко часа в морето, за да се порадва на един от последните хубави дни и да подиша въздуха в откритото море. Липсваше ѝ плаването, искаше ѝ се да се позабавлява. Когато започне сезонът на мидите, ще бъде претоварена с работа и повече няма да може да си играе на скипер. Тъй като смяташе да приготви набързо яденето, реши, че с баща ѝ ще се задоволят с палачинки с шунка и сирене.

* * *

Жан-Мари почти беше завършил старателната проверка на „Жабадао“ и си позволи една цигара на кея. Той се влюби в този кораб от деня, в който Мае го купи, също както беше влюбен в Мае. Но поне можеше да крещи на всеослушание колко е привързан към „Жабадао“, докато пред младата жена не можеше да каже нито дума. И не само защото му беше шефка. Всъщност той не беше устоял на чара ѝ още преди много години, когато Ерван го беше наел като юнга. По онова време, уви, тя виждаше само Ивон, с когото след това се сгодиха. Жан-Мари трябваше да преглътне чувствата си и да бъде безмълвен свидетел на подготовката за сватбата. Той избягваше да плава с младежа, от когото ревнуваше, но в нощта на драмата за нещастие двамата се намираха на един и

същи кораб. Изгубил равновесие заради маневрата на Ерван, той също за малко да се озове във водата. Беше се вкопчил в един кабел и беше видял Ивон да пада. Часове наред въпреки бурята бяха останали на мястото, описвайки кръгове. На светлината на прожекторите се вираха напразно в пяната, готови да хвърлят спасителни пояси, и крещяха името на Ивон, докато огромните вълни блъскаха кораба. Отказаха се едва когато възникна опасност да се преобърнат. Цял живот Жан-Мари щеше да си спомня за радиосъобщението, което Ерван излъчи с треперещ глас. За пръв път му прилоша и повръщаше жлъчен сок, който морската вода почистваше веднага. Чувстваше се виновен, че е ревнувал от Ивон, и отчаян, че не е съумял да го спаси. Докато се връщаха в пристанището, мислеха само за Ивон. После Ерван започна да повтаря с пресекващ глас: „Боже Господи, дъщеря ми!“ Жан-Мари и другият моряк мълчаха съсипани.

Той смачка цигарата си и направи няколко крачки. Времето беше още лятно, но в началото на октомври вече нямаше много хора и Ерки отново се превръщаше в обикновено рибарско пристанище. Жан-Мари спря и се обърна, за да погледне „Жабадао“. Когато Мае му го повери, той се изпълни с признателност. С този кораб за далечно плаване можеха да ловят лаврак или мерлуза на петдесет метра дълбочина. Винаги искаше да взима със себе си малкия Кристоф, хлапе, което имаше дарбата да открива рибата и което вече беше много добър моряк за двайсетте си години. Момчето също харесваше кораба и се грижеше всеотдайно за него, пребоядисвайки го с обич, когато беше на кея. Случваше му се дори да започне да размахва ръце на палубата, пеейки колкото му глас държи, за да докаже, че умее да танцува с темпото на „Жабадао“ някаква типично бретонска жига.

Жан-Мари тръгна към барчетата да изпие едно кафе. Срещна две млади жени, които вървяха, хванати под ръка. Бяха с шорти, които разкриваха загорелите им крака. Несъмнено закъснели летовнички, които му се усмихнаха, ми-

навайки край него. Той знаеше, че момичетата го харесват заради широките му плещи като на спортист, заради почернялото му лице с изсечени черти и тъмните му очи, но не се възползваше особено от това. В сърцето му имаше място само за Мае. След смъртта на Ивон чака дълго мъката ѝ да попремине. Цяла година беше изтекла, после още една, през които беше взел свидетелство за капитан на риболовен кораб. Често питаше Ерван как е младата жена, а той го гледаше свирепо и не правеше нищо, за да го насърчи. Всяко първо число на месеца Жан-Мари взимаше решение да се осмели най-после да покани Мае да пийнат по чашка или да вечерят, но краят на месеца настъпваше, без да се осмели. Не искаше да изглежда така, все едно сваля дъщерята на работодателя си, а когато застанеше пред нея, направо се парализираше. Риболовните сезони се изнизаха един след друг, после Мае му стана работодателка, което изобщо не му помагаше. А тя го ценеше, отнасяше се с него като с приятел, възлагаше му отговорности. Познаваше я от десет години, но изобщо не беше напреднал. Казваше си, че други биха имали по-малко скрупули, че един ден тя ще се влюби в някой по-дързък с жените мъж, но нищо не можеше да направи. Докато тя не му дадеше знак, той нищо нямаше да предприеме.

Настани се на една тераса, поръча кафе и запали цигара. В този момент излизаше с прелестно момиче, на което не беше обещал нищо, както и на предшественичките му. Можеше ли да продължава така? Той искаше да създаде семейство, трябваше да забрави Мае. Или да се реши да говори с нея, но се намираще в омагьосан кръг.

Чайките надаваха обичайните си пронизителни крясъци. Жан-Мари разсеяно следеше игрите им. Най-добрият отдушник за него беше да отплава в морето: на мостика на „Жабадао“ вече мислеше само за това как да лови риба. Поне обожаваше професията си и не би я сменил за нищо на света.

– Пломба на кътник е като клин в пън. Колкото повече дъвчите, толкова повече забивате клина, докато разцепите зъба.

Мае гледаше очарована екрана, който показваше панорамна снимка на челюстта ѝ.

– Коронка ми се струва най-подходящото решение – завърши доктор Алан Кергелен.

– И най-скъпото, нали?

Той се усмихна снизходително.

– На вашата възраст, госпожице Ландриьо, това си заслужава. Вие нямате никакъв друг проблем, зъбите ви са безукорни. И ако се бяхте погрижили за този кариес навреме...

– Страхувах се...

– От какво? Вече не сме в Средновековието, аз не работя с клещи!

Той отмести назад табуретката, за да може тя да стане.

– Тази коронка много посещения ли ще изисква?

– Няколко.

Тя го последва до бюрото му в другия край на кабинета и седна срещу него:

– Мислех, че сме свършили последния път – въздъхна.

– Ние се ограничихме до поставянето на временна пломба. Сега е най-добре да изработим коронка.

Той потропваше с пръсти по подложката върху бюрото, докато я чакаше с нетърпение да се реши. Примирена, тя извади бележника си от чантата.

– Много добре, да запишем час. Предупреждавам ви, че съм доста заета!

– Аз също – отвърна той с явно раздражение. – Четвъртък, петнайсет часа?

Тя се задоволи да кимне леко и си отбеляза датата. Той ѝ предложи други две дати през няколко дни, после стана, за да я изпрати. Стори ѝ се не толкова симпатичен колкото

първия път и се почувства неудобно. Сигурно изглеждаше разстроена, защото като ѝ отваряше вратата, той я попита:

– Искате ли да изготвя предварително проектосметка? Можете да разпределите плащанията си на равни части, ако желаете.

– Благодаря, няма да бъде необходимо. Дайте ми просто някаква представа, грубо.

– *Грубо?* – повтори той учудено. И се засмя, поклащайки глава. – Ще ви подготвя подробна проектосметка за четвъртък.

Той я проследи с поглед, докато тя се отдалечаваше под ситния дъжд, който заслужаваше името си „бретонски ръмеж“ и от който тротоарите блестяха. Затваряйки вратата, едва забележимо се усмихна уморено. Преди пет години, когато отвори кабинет в Ламбал, си помисли, че започва всичко от нулата и че животът му ще бъде спокоен, обаче клиентите му вече бяха прекалено много. Старите му пациенти от Сен Бриьо бяха щастливи да го открият въпреки дългото му отсъствие и мълвата бързо се беше разнесла. Поне беше зает по цял ден и не мислеше за предишния си живот. Когато се прибираще вкъщи вечер, не беше щастлив, но поне се чувстваше спокоен.

Потракването на инструментите върху металните табли му съобщи, че неговата помощничка подрежда кабинета. Денят беше свършил и можеше да тръгва. Той облече кожата си яке, после отиде да се сбогува с Кристин. Винаги се отнасяше с нея много любезно и с разбиране, доволен, че я беше намерил отново, когато дойде да отвори кабинет в Ламбал. Тя беше стара мома, беше получила наследство и можеше да си спести неприятното задължение да работи, но се беше привързала към него през годините, когато я беше наемал в Сен Бриьо. Щом научила, че отваря отново кабинет в района, веднага дойде да го види, преди той да наеме друг човек.

– Приятна вечер, Кристин! Оставям ви да затворите...

Кабриолетът му беше паркиран на две крачки, а меркуриевият жезъл беше на лично място върху арматурното табло. Той излезе от Ламбал и тръгна по второстепенните пътища, водещи към гората на Сент Обен. Къщата, която беше открил, се продаваше отдавна, когато той попадна на обявата. Архитектурата ѝ наподобяваше онази на Сен Мало. Тя несъмнено беше построена през XVIII век от забогатял корабовладелец, който е искал да има вила на село. Покривите ѝ бяха стръмни, с островърхи капандури, имаше високи комини, фасадата ѝ беше бяла с гранитна облицовка. Беше строга, но величествена, тесните ѝ и високи прозорци гледаха от едната страна към занемарен парк, а от другата към гората. Алан се влюби в нея, щом я видя, и не се поколеба да вложи всички пари, които му бяха останали от разоряващия развод. За кабинета му се наложи да вземе заеми, но по онова време не му пукаше, просто искаше да започне наново.

Като пристигна, установи, че дните са се скъсили и ще бъде тъмно, когато се прибира вкъщи. Както всяка вечер първо отиде да види Патурес, дорестата си кобила. Това бретонско име можеше да се преведе като „пастирка“, но след като откри, че тя се страхува от овцете, Алан се задоволи да ѝ вика Пат. За пръв път в живота си можеше да има кон вкъщи и той се възползваше, подарявайки си чудесни разходки в гората наоколо. Двамата с Пат слизаха до Сент Еспри де Боа или пък отиваха до гората на Юноде, където той обиколи всички пътеки. Ездата беше любимият му спорт години наред, но се беше отегчил от клубовете по конен спорт и вече предпочиташе да се разхожда сам.

Той съзнателно беше избрал самотата след много огорчения и разочарования. Току-що беше станал на четирийсет години и не искаше повече на никого да позволява да му слага верига на краката.

– Е, красавице?

Облакътен на вратата на бокса, той с удоволствие огледа кобилата си. Беше елегантна с трите си бели чорапчета на

краката и златистокафявата козина, изящната глава и интелигентна като чистокръвен кон. Беше плашлива, но се беше научила да му се доверява през изминалите месеци и се приближи, за да я погали. Като порови в джоба на дънките си, намери захарче и ѝ го подаде.

– Тази вечер е прекалено късно, но утре ще те заведа на разходка, обещавам!

Беше се разбрал с един съсед земеделец, който идваше да храни кобилата и да я пуска на свобода, когато времето позволяваше. За да си има тя компания, Алан беше купил една коза, която вървеше след Пат като сянка.

– Лека нощ, момичета! – каза, затваряйки вратата за през нощта.

Два бокса и малка седларница бяха преустроени в пристройка много преди да купи къщата и тези напълно готови съоръжения бяха надделели при взимането на решението му. Агентът по недвижими имоти честно беше отбелязал, че мястото е доста изолирано, но Алан искаше точно това и сделката беше сключена незабавно.

Още от входното антре подуши миризмата на паркетин, която издаваше посещението на чистачката. Алан я подозираше, че използва повече препарати за почистване от необходимото, за да остави доказателство за работата си, но това нямаше значение, защото беше очарован от чистотата в дома. Отиде в кухнята, огромно помещение, където прекарваше повечето време. Някой от собствениците изглежда беше съборил стени, за да разполага с голямо пространство, от което Алан се възползваше. В дъното бяха подредени необходимите електроуреди, като в средата се открояваше внушителна готварска печка с шест котлона. Отсрещната страна беше заета с каменна камина, пред която бяха разположени две удобни лъскави кожени кресла. В средата имаше стабилна дървена маса от селски тип, купена на продажба, заобиколена от бретонски столове с резбовани облегалки. От двете страни на прозорците на най-дългите стени бяха

закачени етажерки, на които бяха подредени както чинии, така и книги и компактдискове. Всичко това беше едновременно объркващо, но и уютно. Алан палеше буйни огньове, четеше, слушаше музика, претопляше ястията, приготвени от жената, която поддържаше домакинството, и се наслаждаваше на чаша вино. Нямахше възможности да си направи изба и пиеше каквото купуваше.

След като си наля една чаша, прегледа пощата, оставена на масата. Имаше няколко реклами, фактурата за тока и банковото извлечение. Всичко, отнасящо се до професионалната му дейност, пристигаше в кабинета в Ламбал, тук не получаваше почти нищо.

Запали подготвения огън, сложи диска с „Тоска“ в плейъра и се настани удобно. Остава мислите си да се реят, погълнат от пламъците и музиката. Почти никога не мислеше за първата си жена, Луиз, защото много трудно беше превъзмогнал смъртта ѝ и се пазеше да не отвори отново раната. Тя беше убита на място на тротоара от някакъв шофьор, когото така и не откриха. Алан беше близо до нея в момента на произшествието, излизаше от един магазин, но нищо не можа да направи. Към ужаса се беше прибавило непоносимото желание за отмъщение. Ако беше успял да догони шофьора, щеше да го убие, толкова силен беше гневът му. Беше на двайсет и седем, а Луиз – на двайсет и четири и бяха женени от две години. При аутопсията се оказа, че е била бременна, но дори и самата тя не е знаела. Мина много време, преди Алан да започне да излиза с други жени и още по-дълго, преди яростта да го напусне. По време на една от безбройните си безсънни нощи беше забелязал, че се самоунищожава и трябва да обърне страницата. Напусна Рен, за да се установи в Сен Бриьо. Тъй като беше следвал дълго, първо медицина, после специализация по стоматология, която го влечеше, практикуваше само от година, когато драмата се разигра. Двете следващи години бяха преживени в мъгла от лично страдание и безразличие към професията. Започва-

нето на чисто на друго място беше станало въпрос на оцеляване. И наистина в Сен Бриьо бързо си създаде име, а после срещна Мелани. Тя беше пълна противоположност на Луиз: невъздържана, сърдечна, предприемчива. Ожени се за нея четири години след смъртта на първата си жена, обръщайки най-после страницата.

Той стана от креслото си, за да усилва звука на стереоуредбата и да си напълни отново чашата. Мислите за Мелани не бяха толкова болезнени, но бяха дразнещи. Тяхната връзка, която беше смятал за прекрасна, се беше оказала истинска игра на надхитряване. Водена от амбицията да се издигне в обществото, Мелани го беше подтикнала да се обърне към ортодонтията. Слагането на скоби на детските зъби беше изключително доходоносно и изискваше малко време от практикуващия лекар. Алан тогава приемаше по трийсет или четирийсет хлапета дневно, извършвайки без удоволствие повтарящи се движения. Виждаше всяко за три минути, колкото да затегне апаратчето, и преминаваше към друго дете, докато секретарката определяше кога да бъде следващото посещение, защото малките пациенти носеха апаратчетата години наред. Това осигуряваше много големи доходи на кабинета му, но той беше твърде далече от онова, което го интересуваше в стоматологичната хирургия от медицинска гледна точка: имплантите или протезите, цялостното възстановяване на устата. На Мелани не ѝ пукаше за неговото душевно състояние и скрупули, тя искаше да разполага с много пари, за да се впусне в мащабни проекти в областта на балнеотерапията. Фикс-идеята ѝ беше да построи луксозен център в залива на Сен Бриьо и да си създаде състоятелна клиентела. Представяше си се начело на комплекс, предлагащ всички възможни грижи, с басейн със затоплена морска вода, кални бани и масажи, нежна музика и меки хавлии. Тъй като замисляше нещата със замах и безгранично вярваше в себе си, тя не се поколеба да вземе огромни заеми, без да се вслуша в предупреж-

денията на Алан. Непрекъснато имаха разпавии. Когато Алан се опита да ѝ попречи да се сдружи със съмнителни партньори, тя се ядоса и поиска развод. В този момент той се почувства облекчен, защото вече не беше влюбен в нея, но беше подценил ожесточението на съпругата си. Разводът го разори. Нищо не беше пощадено: кабинетът, къщата и за да не бъде осъден да ѝ плаща издръжка, даде и последното си евро. Отвратен, замина за Рен, където беше получил по-голямата част от образованието си, и се върна на работа в отделението по лицево-челюстна хирургия към Университетската болница. Известно време не мисли за нищо друго освен за работа. Смятайки, че окончателно е ваксиниран срещу брака и любовта, отношенията му с жените не отиваха никога по-далече от една вечер. После, един хубав ден си даде сметка, че морето му липсва и че не понася повече да живее в голям град. За нищо на света не би се върнал в Сен Бриьо, макар че бившата му жена беше заминала от там, но се беше предоставил сгоден случай в Ламбал и той се беше възползвал от него, щастлив да се окаже на десет километра от брега и от безкрайния плаж на Вал-Андре. Пациентите започнаха да го търсят и следващата година той си намери къща.

– А, ето те... – каза нежно на бялата котка, която тъкмо се беше появила.

Тя влизаше и излизаше както си иска от деня, когато се беше показала на кухненската врата, оставяйки в дар върху изтривалката мъртва мишка. Алан беше накарал да направят във вратата малък отвор, за да я накара да се чувства свободна, но в крайна сметка тя прекарваше много време в къщата, без той да знае къде точно се крие и какво крои там.

– Ами добре, котенце, нещо за хапване?

Той прекоси голямото помещение и сипа гранули в една чиния, която постави на земята до купичка с вода. Поколеба се пред бутилката с вино, останала на кухненския плот. Ако си налееше трета чаша, трябваше да хапне нещо преди

това. Недостатъкът на това да живееш сам беше, че трябва да се занимаваш с всичко – снабдяване, готвене и домакинстване. За да реши този проблеми, беше поверил стопанството си на една жена, енергична пенсионерка, която караше старото си рено като танк и бързо въртеше метлата. Те рядко се срещаха, но на Алан му доставяше истинско удоволствие да бърби с нея. Тази стопроцентова бретонка със силно изразен акцент понякога говореше смешни неща. Къщата беше горе-долу добре поддържана, хладилникът – винаги пълен, чаршафите се сменяха всеки петък. Когато я попита защо точно в петък, тя отговори съучастнически: „В случай, че...“

В случай, че доведе жена, несъмнено. Което вече му се беше случвало, но неизменно беше започвал силно да се отегчава още на следващата сутрин. Тъй като не беше грубиян, се чувстваше задължен да предложи закуска и да поддържа разговор, знаейки все пак, че повече няма да види своето завоевание. Недоверието му към жените беше здраво вкоренено, Луиз и Мелани всяка по свой начин го бяха излекували от възвишените чувства. Тъй като не искаше повече да страда, той се бронира и дълбоко в себе си намираще това положение за удобно.

Отвори фризера, взе наслуки две китайски ястия, които сложи във фурната. Изглежда беше започнал да духа вятър, защото го чуваше да се върти около къщата и да се промъква под вратите. Понаблюдава малко котката, която се хранеше деликатно, подушвайки всяка гранула, после вдигна очи нагоре и се огледа. Още от самото начало беше заел изцяло мястото и се чувстваше там добре. Струваше му се, че каменните стени са защитата му от външния свят след дните, прекарани в лекуване на пациентите и отделяне на време за разговори с тях. Като се прибереше къщи, искаше да се наслади на вечерите си. Да послуша музиката, която обича, да изпие едно хубаво вино, да изгледа някой филм от впечатляващата си видеотека, да почете книга пред камината. Някол-

ко грижливо подбрани приятели понякога имаха правото да вечерят с него и в тези случаи молеше помощничката си да приготви някое приятно ястие за претопляне. Той не желаше да се превръща в дивак или саможивец, а само да се защити от отчаянието, което понякога го задушаваше, карайки го да се съмнява във всичко.

Разнесе се миризма на кърп и той усили още звука на уредбата, за да даде възможност на Пучини да завладее цялото пространство.

* * *

Армел направи безукорна маневра, за да отиде на мястото си в яхтеното пристанище, после хвърли котвата, докато Мае издърпваше за въжето помощната лодка, та да я приближи. Дъждът беше намокрил косите им и въпреки вдигнатите яки на дъждобраните им те бяха мокри и започна да им става студено.

– Беше фантастично! – възкликна ентузиазирано Мае.

Разходката беше продължила едва три часа, но беше задухал силен вятър, от който малката платноходка летеше с всички сили.

– Морето беше спокойно, имамхе късмет – съгласи се Армел, затваряйки капака на кокпита. – Хайде на сушата, пие ми се топъл шоколад.

Качиха се на надуваемата лодка, която се клатеше до корпуса, и се усмихнаха една на друга.

– Признай, че ветроходството е хубаво нещо – пошегува се Армел, форсирайки извънбордовия двигател.

Бяха приятелки от началното училище и никога не се бяха разделяли за дълго. Армел работеше в една от банките на Ерки, където беше успяла да се премести след две години, прекарани в Рен. Силното ѝ желание да се върне беше продиктувано от страстта ѝ към ветроходството. Веднага след завръщането си си купи един „Дюфур 31“ на старо, който ѝ

доставяше голямо удоволствие. И тя като Мае не си представяше живота без морето и никое друго място във Франция не можеше да я съблазни повече от родното пристанище.

– Виж тази банда риболовни корабчета, която създава задръствания! – извика тя.

Сред шума на мотора и на вятъра Мае отгатна по-скоро шегата, отколкото я чу, а тя си беше все една и съща. Риболовът и яхтингът представляваха два ясно разграничени свята, дори и всички, които плаваха, да бяха мореплаватели, а значи солидарни помежду си. Мае по навик се опита да разпознае своите кораби сред онези, които задръстваха залива. Тъй като бяха боядисани в любимите ѝ цветове яркочервено и синьо-зелено, тя почти винаги успяваше да ги различи.

Щом пристигнаха на кея, завързаха лодката и изтичаха да се подслонят в най-близкия бар.

– Доволна ли си от разходката? – попита Армел, като се отпусна на един стол.

– Много добре знаеш, че да. Обожавам твоя „Фазезер“ и бих отишла с него до Америка.

– Ако искаш моето мнение, ще завършиш с плуване.

Мае поръча две чаши топъл шоколад и палачинки със захар и събщи, че черпи.

– Как е баща ти? – продължи приятелката ѝ.

– Все същият. Мърморко и вездесъщ. Познаваш го, не приема да го пренебрегват.

– Дори и без инсулта той трудно щеше да понесе, че остарява. И най-вече да ти прехвърли дейността!

За разлика от Мае Армел беше много женствена и не се колебаеше да подчертава щедрите си форми. С високи скули, квадратна челюст, бадемовидни очи – тя беше красива и го знаеше, но все пак не злоупотребяваше с това. Когато двете се разхождаха, първо забелязваха веселата висока блондинка Армел, но Мае накрая печелеше и двете се шегуваха с това, защото изобщо не се чувстваха съперници.

– Не знам как го понасяш. Щом го видя, той си мисли, че се държи любезно, като ми задава едни и същи отчайващи въпроси. Защо още не съм си намерила съпруг, не се ли отегчавам в банката, не е ли трябвало отдавна да ме повишат? Сякаш съм стара мома и нямам никакво бъдеще в професията.

Мае се засмя, защото знаеше прекрасно как се държи баща ѝ.

– Под предлог, че проявява съчувствие, той натиска винаги там, където боли – призна тя.

С дъщеря си Ерван внимаваше повече, явно се страхуваше да не я ядоса. Осъдени да живеят заедно, те се опитваха да се щадят.

– Ти трябва сериозно да помислиш за някакво медицинско заведение.

– Не мога, Армел, ще се чувствам прекалено виновна. Как да се отърва от него, защото дрънка едно и също и е капризен? Той е възрастен, а и да не забравяме последиците от инсульта. Всъщност при условие, че не живее сам, е достатъчно самостоятелен. Ако си отида...

Тя не довърши и поклати глава. Те се срещаха много често и всяка беше наясно с проблемите на другата.

– А ти с Дан? – поинтересува се Мае, за да смени темата.

– Караме се три пъти седмично, когато се виждаме. Не сме на едно мнение за нищо, освен под завивките.

– Напусни го.

– Казвам си го всяка сутрин, но когато се любим, мисля обратното. Дан е мъж, с когото да прекарваш нощите си. През деня трудно го понасям.

Армел избухна в смях, което накара клиентите на бара да се обърнат към нея.

– Никога ли не го взимаш на разходка в морето? Можете да споделите...

– Той *мрази* ветроходството. А и аз предпочитам да не идва, има опасност да го изхвърля през борда!

Тя щеше пак да се засмее, но явно се сети за гибелта на Ивон и отново стана сериозна. Двете не споменаваха никога тази драма, защото Мае не беше излекувана от травмата и мразеше да говори за нея. Към мъката прекалено бързо се беше прибавило чувството, че е била предадена, после ледената ярост, която не я беше напуснала месеци наред. Така че тя не успя да изживее както трябва мъката си и може би никога нямаше да може да го направи. Ивон беше първата ѝ любов, мъжа, в когото беше повярвала и който позорно я беше излъгал, онзи, който беше умрял по ужасен начин и когото все пак не успяваше да оплаче.

– На Жан-Мари ли повери „Жабадао“?

– Разбира се. Луд е по този кораб, казва, че не е виждал по-хубав през целия си живот. Той наистина е мило момче и добър моряк.

– Той е най-вече *хубаво* момче!

– Харесва ли ти? – учуди се Мае.

– Не бих му отказала. Смятам, че остарява красиво. Видях го оня ден на пристанището с тридневна брада и цигара в устата. Гледаше в далечината замечтано и аз имах време да го наблюдавам, питайки се защо не съм се заинтересувала от него по-рано. Може би е изглеждал прекалено млад... Но сега е напълно готов!

Мае намигна на Армел.

– Искаш ли да организирам малка вечеря в ресторант? – предложи и остави банкнота на масата.

– Защо не? Събираме двама-трима приятели с него, всеки ще си плати своята част, накратко, нещо съвсем просто, което да не изглежда предварително нагласено. И няма да сядаш до него!

Армел не се шегуваше, защото вече ѝ се беше случвало да иска да се хареса на момчета, които въпреки усилията ѝ виждаха само Мае.

Навън дъждът беше спрял, но студеният вятър ги изненада. Тази година явно нямаше да има циганско лято.

– Всъщност доволна ли си от стоматолога? – попита Армел, слагайки си пак мокрия каскет.

– Беше права, не е лош.

– Не, изобщо. И повярвай ми, аз ужасно се боя от зъболекарите!

– Аз също. Но не е свършил, трябва да ми сложи коронка. Надявам се, че сметката няма да бъде прекалено солена!

Двете млади жени се разделиха и Мае се отправи към дома си. Ерван сигурно я чакаше и щеше да се мръщи както всеки път, когато тя изчезваше за часове, особено когато се забавляваше. Щеше да ѝ каже, че е по-добре да се занимава с предприятието, отколкото да се разхожда с приятелката си на някаква проклета платноходка. За него ветроходците бяха безполезни вредители. Ако го послушаше човек, трябваше да им се забрани достъпът до залива, за да могат рибарите да работят на спокойствие. Освен това той не харесваше Армел, смяташе я за предизвикателна и вятърничава. Мае често се питаше коя е причината за тази неприязън към най-добрата ѝ приятелка. Може би баща ѝ ревнуваше? Дали не искаше дъщеря му да се посвети изцяло на бизнеса и на дома им, без да се разсейва с друго? Откакто беше овдовял, той сякаш смяташе, че Мае трябва да замести Аник и не съзнаваше, че се държи егоистично.

Пред магазинчето за цигари „Ла Курсив“ тя срещна жена, която излизаше от него, хванала момченце за ръката. Застина и се обърна, за да ги огледа. Розен се беше върнала в Ерки? Розен и това дете, чието име тя дори не беше пожелала да запомни. Спомняше си само жената и невероятното ѝ разкритие. Тогава двете бяха пред църквата. Гайдите тъкмо бяха замлъкнали, заменени от думите, които излизаха от устата на жената. Хората, които чакаха, за да прегърнат Мае, се бяха отдалечили, усещайки скандала. На Мае ѝ се искаше да не е чула или поне да не е повярвала, но ѝ се наложи да признае очевидното. Невъзможно беше да се измисли подобна лъжа. Жената беше размахала пред нея ак-

та за раждане на детето и снимки. Една-две бяха паднали в калта. Забелязвайки на тях лицето на Ивон, Мае се беше навела, за да ги вдигне. Тя виждаше неясно през сълзите си, но все пак беше разпознала сияещата физиономия, нежната усмивка и влюбения поглед, с който Ивон гледаше само нея. Само дете той не гледаше нея, не се усмихваше на нея. Жената също беше на снимките. С бебе. Прелестна семейна сцена, свидетелство за двойствения живот на Ивон.

В далечината Розен и момченцето ѝ завиха в една от улиците. Синът на Ивон. Дете, което той беше признал при раждането му, както го удостоверяваше документът за гражданското състояние. Приличаше ли то на него. Преди минута Мае не го беше погледнала, беше видяла само Розен. На колко години беше днес?

Тя за малко да изтича, за да ги догони, но нещо ѝ попречи. Несъмнено страхът да отвори отново незараснала рана. Разтърсена от противоречиви чувства, разяждана от гнева и от отчаянието, Мае мълчаливо беше проклела Ивон. Не искаше да преживее допълнително унижение, като преразкаже безсрамните лъжи на онзи, за когото се канеше да се омъжи. Беше приела съболезнованията и успокоителните думи на близките си, макар че вътрешно кипеше. Но разкриването на истината нямаше да облекчи чувството за вина на баща ѝ. Злополучното завъртане на руля, изхвърлило младежа зад борда, си оставаше постъпка, която старият моряк никога нямаше да си прости. Опетняването паметта на Ивон нямаше да промени нищо. Така че Мае избра мълчанието. Не се помъчи да узнае коя е Розен или къде живее, нито как беше възможно така успешно да водиш двойствен живот. Тя тегли чертата, изтича събитията в дъното на паметта си и реши, че повече не бива да споменава миналото. Никога повече. Само Армел научи истината след няколко месеца една вечер, когато двете млади жени пиха прекалено много. Но Армел беше върна приятелка и запази тайната.

Мае се обърна и тръгна бавно към къщи. Неочакваната среща с Розен и малкото ѝ момченце я разтърси. Куп въпроси се заблъскаха в главата ѝ, без да може да им даде отговор. Лятото беше свършило, а с него и туристическият сезон, така че това не обясняваше присъствието на младата жена в града. Дали имаше семейство в Ерки? Тъй като не беше се поинтересувала, днес Мае не знаеше нищо за нея. Спомняше си само, че по онова време Розен беше заявила, че е дошла само за погребението. Дошла откъде? А и това не беше всъщност погребение. Дали искаше на всяка цена да отдаде почит в църква? Какво очакваше от този сблъсък със съперницата си? Тя плачеше, докато говореше с изкривено от мъката лице, но как е могла да продължи да обича мъж, който се е готвел да се ожени за друга? Ивон не заслужаваше толкова страдание, той беше предал и двете, а и сина си.

Пред оградата Мае спря, за да се успокои, преди да влезе. Баща ѝ сигурно беше изгубил търпение и щеше да се муси, но това нямаше значение. Дъждът се усили и тя потръпна. Не беше добре да се разболява преди началото на новия риболовен сезон. Ако събереше смелост, трябваше да забрави за тази неочаквана среща пред магазинчето за цигари. Тя бутна решително голямата врата.